

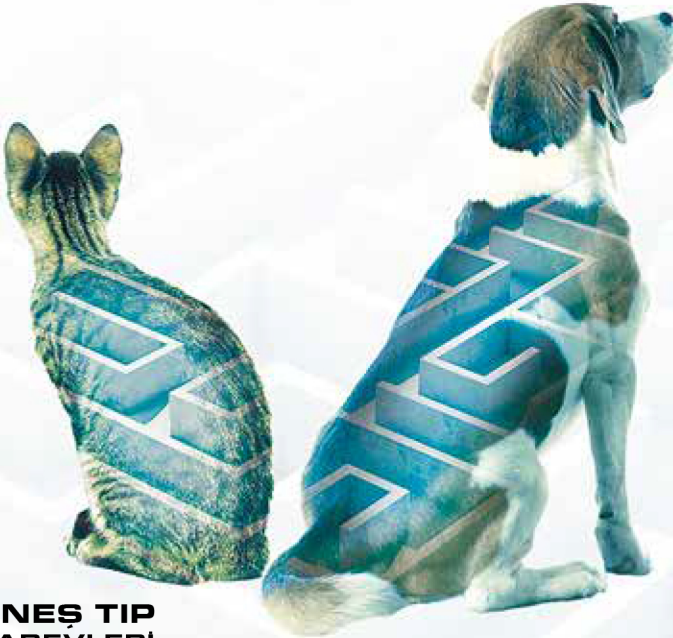
Federico Fracassi

Kedi ve Köpeklerin İç Hastalıklarında

TANI VE TEDAVİ ALGORİTMALARI

Önsöz
Edward Feldman

Çeviri Editörleri
Onur İskefli
Alper Bayrakal

**GÜNEŞ TIP
KITABEVLERİ**

Kedi ve Köpeklerin İç Hastalıklarında TANI VE TEDAVİ ALGORİTMALARI

GÜNEŞ TIP
KİTABEVLERİ

edra
PUBLISHING

Kedi ve Köpeklerin İç Hastalıklarında Tanı ve Tedavi Algoritmaları

Türkçe 1. Baskı

Türkçe Telif Hakları 2023

ISBN: 978-975-277-939-6

Orijinal Adı: Federico Fracassi, DIAGNOSTIC AND THERAPEUTIC ALGORITHMS
in internal medicine for dogs and cats

Yayınevi: Edra Publishing

Yazar: Federico Fracassi

Çeviri Editörleri: Dr. Onur İSKEFLİ, Dr. Alper BAYRAKAL

Orijinal ISBN: 978-1-957260-21-1

Kitabın 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince (kitabın bir bölümünden alıntı yapılamaz, fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, resim, şekil, şema, grafik v.b.'ler kopya edilemez) tüm hakları Güneş Tıp Kitabevleri Ltd. Şti.'ne aittir.

Genel Yayın Yönetmeni: Murat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni Yardımcısı: Polat Yılmaz

Yayın Danışmanı ve Tıbbi Koordinatör: Dr. Ufuk Akçıl

Yayına Hazırlama: Güneş Dizgi-Grafik Tasarım Birimi

Baskı: Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık Hiz. San. Tic. A.Ş.

Saray Mahallesi 126. Cadde No: 20 Kahramankazan / Ankara

Telefon: 0312 802 00 53-54

Sertifika No: 49599

UYARI

Medikal bilgiler sürekli değişmekte ve yenilenmektedir. Standart güvenlik uygulamaları dikkate alınmalı, yeni araştırmalar ve klinik tecrübeler ışığında tedavilerde ve ilaç uygulamalarındaki değişikliklerin gerekli olabileceği bilinmelidir. Okuyuculara ilaçlar hakkında üretici firma tarafından sağlanan ilaca ait en son ürün bilgilerini, dozaj ve uygulama şekillerini ve kontrendikasyonları kontrol etmeleri tavsiye edilir. Her hasta için en iyi tedavi şeklini ve en doğru ilaçları ve dozlarını belirlemek uygulamayı yapan hekimin sorumluluğundadır. Yayıncı ve editörler bu yayından dolayı meydana gelebilecek hastaya ve ekipmanlara ait herhangi bir zarar veya hasardan sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM GÜNEŞ TIP KİTABEVLERİ

ANKARA

M. Rauf İnönü Sokak No: 3

06410 Sıhhiye / Ankara

Tel: (0312) 431 14 85 • 435 11 91-92

Faks: (0312) 435 84 23

İSTANBUL

Gazeteciler Sitesi Sağlam Fikir Sokak

No: 7 / 2 Esentepe / İstanbul

Tel: (0212) 356 87 43

KADIKÖY

Rasimpaşa Mah. İskele Sokak

No: 4 / A Kadıköy / İstanbul

Tel: (0216) 546 03 47

www.guneskitabevi.com

info@guneskitabevi.com

Federico Fracassi

Kedi ve Köpeklerin İç Hastalıklarında TANI VE TEDAVİ ALGORİTMALARI

Çeviri Editörleri

Dr. Onur İSKEFLİ

Pulsevet Veteriner Kliniği – Acıbadem – İSTANBUL

Dr. Alper BAYRAKAL

Adakent Veteriner Kliniği – Beylikdüzü – İSTANBUL

**GÜNEŞ TIP
KİTABEVLERİ**

edra
PUBLISHING

EDİTÖR

Federico Fracassi, İtalya, Bologna Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden (DVM) "Üstün Başarı" ile mezun oldu. Mezuniyet sonrası stajını aynı üniversitede yaptıktan sonra, doktora başlayarak tez savunmasını 2005 yılında gerçekleştirdi. Doktora sonra Bologna Üniversitesi (İtalya) Veteriner Bilimleri Anabilim Dalı'nda kadrolu olarak çalışmaya başladı ve halen İç Hastalıkları Doçenti ve İç Hastalıkları Birimi Başkanı görevini yürütmektedir. İsviçre, Zürih Üniversitesi Küçük Hayvan İç Hastalıkları Kliniğinde İç Hastalıkları Uzmanlığını tamamladı ve 2012 yılında Avrupa İç Hastalıkları Uzmanı statüsünü kazandı (Diplomate ECVIM-CA-Internal Medicine). Dr. Fracassi'nin görevleri arasında hasta bakımı, eğitim (öğrenciler, mezuniyet sonrası eğitim, stajyerler ve asistanların eğitimi) ve özellikle endokrinoloji başta olmak üzere evcil hayvanların iç hastalıkları konusunda araştırmalar yer almaktadır. Avrupa Veteriner Endokrinoloji Derneği'nin (ESVE) eski başkanı, İtalyan Veteriner İç Hastalıkları Derneği'nin (SIMIV) eski başkanı ve ECVIM-CA kongresinin yönetim kurulu üyesidir. Hakemli bir dergi olan "Veterinaria"nın editörü ve Journal of Small Animal Practice'in yardımcı editörüdür. Yayın listesi; dergi makaleleri, araştırma özetleri, olgu sunumları ve kitap bölümlerinden oluşmaktadır. Temel araştırma konusu, küçük hayvan endokrinolojisi alanıdır.

KATKIDA BULUNANLAR

Chiara Agnoli, DVM, PhD

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Francesco Albanese, Med Vet

Centro Dermatologico Veterinario Toscano,
Arezzo, Italy
MYLAV Veterinary private laboratory
Passirana di Rho (Milan), Italy

Federica Alessandrini, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

**Carolina Arenas, DVM, PhD, DECVIM-CA
(Internal Medicine)**

AniCura Valencia Sur Veterinary Hospital
Valencia, Spain

Federica Balducci, DVM, DECVN

Veterinary Hospital AniCura I Portoni Rossi
Bologna, Italy

Emma Bellei, DVM, PhD

Veterinary Hospital AniCura I Portoni Rossi
Bologna, Italy

**Elsa Beltrán, DVM, DECVN, PGDipVetEd,
FHEA, MRCVS**

Department of Clinical Science and Services
Royal Veterinary College
Hawkshead, United Kingdom

Andrea Boari, DVM, PhD

Faculty of Veterinary Clinical Sciences
University of Teramo, Italy

Domenico Caivano, DVM, PhD

Department of Veterinary Medicine
University of Perugia, Italy

Veronica Cola, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Silvia Colombo, DVM, DECVD

Servizi Dermatologici Veterinari
Legnano, Italy

**Andrea Corsini, DVM, PhD, DECVIM-CA
(Internal Medicine)**

Department of Veterinary Medical Sciences
University of Parma, Italy

Paolo Emidio Crisi, DVM, PhD

Faculty of Veterinary Clinical Sciences
University of Teramo, Italy

**Serena Crosara, DVM, PhD, DECVIM-CA
(Cardiology)**

Department of Veterinary Sciences
University of Parma, Italy

Marco Cunto, DVM, PhD

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

**Francesca Del Baldo, DVM, MRCVS, PhD,
DECVIM-CA (Internal medicine)**

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Sara Del Magno, DVM, PhD, Resident ECVS

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Lucy Davison, MA, VetMB, PhD, DSAM, DECVIM-CA, MRVCS

Department of Clinical Science and Services
Royal Veterinary College
Hawkshead, United Kingdom

Francesco Dondi, DVM, PhD

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Eugenio Faroni, DVM, resident ECVIM (Oncology)

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Luca Ferasin, DVM, PhD, CertVC, PGCert(HE), DipECVIM-CA (Cardiology), GPCert(B&PS), FRCVS

Specialist Veterinary Cardiology Consultancy,
Hampshire, United Kingdom

Armando Foglia, DVM, PhD

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Teresa Gagliardo, DVM, PhD, DECVN

Centro Diagnostico Veterinario PalermoVet,
Palermo, Italy

Sara Galac, DVM, PhD

Department of Clinical Sciences
Utrecht University
Utrecht, The Netherlands

Antonella Gallucci, DVI, PhD, DECVN

Centro Veterinario Neurologico - La Fenice
Cagliari, Italy

Gualtiero Gandini, DVM, PhD, DECVN

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Alexander German, BVSc(Hons), PhD, CertSAM, DECVIM-CA, SFHEA, FRCVS

Institute of Life Course and Medical Sciences
University of Liverpool
Neston, United Kingdom

Massimo Giunti, DVM, PhD, Dipl DECVECC

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Stefania Golinelli, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Rosanne E. Jepson, BVSc, MVetMed, PhD, DACVIM-SAIM, DECVIM-CA

Department of Clinical Science and Services
Royal Veterinary College
Hawkshead, United Kingdom

Andrea N. Johnston, DVM, PhD, DACVIM

School of Veterinary Medicine
Louisiana State University, USA

María C. López, DVM, MRCVS

Hospital Clínic Veterinari
Universitat Autònoma de Barcelona, Spain

Francesco Lunetta, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Federica Marchesotti, DVM, DECVIM-CA (Cardiology)

Department of Cardiology AniCura,
Istituto Veterinario Novara, Italy

Laura Marconato, DVM, DECVIM-CA (Oncology)

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Marika Menchetti, DVM, PhD, DECVN

Clinica Veterinaria San Marco
Veggiano (Padova), Italy

Erika Monari, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Rodolfo Oliveira Leal, DVM, PhD, DECVIM-CA (Internal Medicine)

Centre for Interdisciplinary Research in Animal Health, University of Lisbon, Portugal
Associate Laboratory for Animal and Veterinary Sciences (AL4AnimalS), Portugal

Manuela Perego, DVM, DECVIM-CA (Cardiology)

Clinica Veterinaria Malpensa
Samarate (Varese), Italy

Dolores Pérez Alenza, DVM, PhD

Small Animal Internal Medicine Service
Veterinary Teaching Hospital
Complutense University of Madrid, Spain

Marco Pesaresi, DVM

Ospedale Veterinario Portoni Rossi
Zola Predosa (Bologna), Italy
Ospedale veterinario San Francesco
Milan, Italy

Matteo Petini, DVM, DECVIM-CA (Internal Medicine)

Clinica Veterinaria San Marco
Veggiano (Padova), Italy

Andrea Petrelli, DVM, MRCVS

Small Animal Teaching Hospital
University of Liverpool, United Kingdom

Marco Pietra, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Francesco Porciello, DVM

Department of Veterinary Medicine
University of Perugia, Italy

Fabio Procoli, DMV, MVetMed, DACVIM, DECVIM-CA, MRCVS

Veterinary Hospital AniCura I Portoni Rossi
Bologna, Italy

Giovanni Romito, DVM, SMIPPV, MSc, PhD, DECVIM-CA (Cardiology)

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Xavier Roura, DVM, DECVIM-CA

Hospital Clínic Veterinari
Universitat Autònoma de Barcelona, Spain

Roberto Santilli, DVM, PhD, DECVIM-CA (Cardiology)

Clinica Veterinaria Malpensa
Samarate (Varese), Italy

Fabia Scarpampella, Med Vet, MSc, DECVIM-CA

Studio Dermatologico Veterinario
Milan, Italy

Johan P. Schoeman, BVSc, MMedVet, PhD, DSAM, DECVIM, FRCVS

Department of Companion Animal Clinical Studies
University of Pretoria, South Africa

Sofia Segatore, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Paolo Silvestrini, DVM, PhD, DECVIM-CA

School of Veterinary Medicine
University of Pennsylvania, USA

Harry Swales, BVSc, CertAVP(SAM), PgCert, VPS, DECVIM-CA (Internal Medicine), MRCVS

Moorview Referrals, Northumberland,
United Kingdom
Veterinary Postgraduate Unit
University of Liverpool, United Kingdom

Antonio Maria Tardo, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Alessandro Tirolo, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Roberta Troia, DVM, PhD, DECVECC

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Michele Tumbarello, DVM, Ph.D. student

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

Kateryna Vasylyeva, DVM

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

**Panagiotis G. Xenoulis, DVM, Dr.med.vet.,
PhD, ECVCN Candidate**

Faculty of Veterinary Sciences
University of Thessaly, Greece
College of Veterinary Medicine and Biomedical
Sciences
Texas A&M University, USA

Daniele Zambelli, DVM, PhD, DECAR

Department of Veterinary Medical Sciences
Alma Mater Studiorum - University of Bologna
Ozzano Emilia (BO), Italy

**Andrea Zoia, DVM, PhD, CertSAM,
DECVIM-CA**

Clinica Veterinaria San Marco
Veggiano (Padova), Italy

ÇEVİRİYE KATKIDA BULUNANLAR

Vet. Hek. Huriser AKGÜN

Pulsevet Veteriner Kliniği-İSTANBUL

Uzm. Vet. Hek. Merve ÖZBABA AKINGİRAY

Petical Hayvan Hastanesi-MERSİN

Vet. Hek. Dilruba PERVAZ ALTUNYUVA

Animal Care Center-İSTANBUL

Dr. Alper BAYRAKAL

Adakent Veteriner Kliniği- İSTANBUL

Arş. Gör. Bengü BİLGİÇ

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Vet. Fak. İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Araştırma Görevlisi (Doktorant)

Doç. Dr. Banu DOKUZEYLÜL

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Vet. Fak. İç Hastalıkları Anabilim Dalı

Vet. Hek. Ceren EFLATUN

Pulsevet Veteriner Kliniği-İSTANBUL

Vet. Hek. Miray İSKEFLİ

Pulsevet Veteriner Kliniği-İSTANBUL

Dr. Onur İSKEFLİ

Pulsevet Veteriner Kliniği-İSTANBUL

Dr. Can KARAGÖZOĞLU

PhD Point Veteriner Kliniği-İSTANBUL

Vet. Hek. Özge KIRLI

İstanbul Büyükşehir Belediyesi

Doç. Dr. Lora KOENHEMSI

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Vet.Fak.İç Hastalıkları Anabilim Dalı

Vet. Hek. Sercan PAMUK

İzmir Hayvan Hastanesi-İZMİR

Vet. Hek. Ahmet TOPRAK

Red Kit Veteriner Kliniği-İSTANBUL

Vet. Hek. Mehmet Emre TOPÇU

Adakent Veteriner Kliniği-İSTANBUL

Vet. Hek. Ercan YEŞİLYER

Adakent Veteriner Kliniği-İSTANBUL

Vet. Hek. Kutay YILDIZ

Boğaziçi Üniversitesi Yaşam Bilimleri ve Teknolojileri Uygulama ve Araştırma Merkezi
DeneySEL Hayvan Üretim ve Bakım Birimi
VIVARIUM

Uzm. Vet. Hek. Ezgi YURDAARMAĞAN

Anipoli Veteriner Kliniği -İSTANBUL

ÖNSÖZ

Kedi ve köpeklerle ilgilenen klinisyen veteriner hekimlere her gün çok sayıda basitten ciddiye birçok soru sorulur: "Yavru kedimi neyle beslemeliyim?", "Köpeğime hangi aşıları yaptırmalıyım?", "Yaşlı kedi neden topallıyor?", "Dört yaşındaki köpeğim neden ishal oluyor?", "Köpeğim neden birdenbire susayıp acıyor?". Veteriner hekimlerin genellikle bu ve diğer sorulara hazır cevapları olsa da kendilerinin de basitten zora kadar sorulara yanıt aradıkları anlaşılmaktadır.

Biz veteriner hekimlerin kendimize sorduğumuz en yaygın soru: "Hangi teşhisi, testi veya tedaviyi unutuyorum?"

Kolayca kullanılan algoritmaların yer aldığı bu kitap, en yaygın sorularımızın çoğuna yanıt veriyor ve bize unutmış olabileceğimiz şeyleri hatırlatıyor. Her bir algoritma, okuyucuyu genel bir sorundan, laboratuvar anormalliğinden veya görüntüleme bulgusundan belirli bir tanı veya tedaviye ilerlemek için mantıklı, pratik, uygun maliyetli seçeneklerle adım adım yönlendirmektedir. Her konunun ilk sayfasında kısa bir özet verilir, ardından algoritma gelir ve her algoritmada önerilen adımların birçoğu için kısa ve öz açıklamalar verilmektedir.

Nasihat ancak danışman kadar iyidir. Federico Fracassi, önce Bologna'daki Veteriner Fakültesi Profesörleri, ardından Zürih'teki Dr. Claudia Reusch ve meslektaşları ve o zamandan beri dünyanın birçok yerinden işbirliği yaptığı meslektaşı tarafından verilen dersleri iyi öğrenerek dünyanın en seçkin veteriner endokrinologlarından ve dahiliyecilerinden biri haline geldi. Federico Fracassi kendini önce kendisi öğrenerek, öğretmeye adanmış. Uzmanlığının temeli, kendisinin ve meslektaşlarının deneyimlerini değerlendirirken objektif bir şekilde analitik olmasıdır. Kitlesine sağlam kanıta dayalı tanı ve tedavi yöntemlerine güvenmelerini hatırlatmaya kendini adanmıştır. Ama aynı zamanda bizlere, hayvan sahibinin tamamen eğitilmiş olması ve evcil hayvanıyla ilgili herhangi bir planla aynı fikirde olması gerektiğini de hatırlatıyor. Federico, iç hastalıklarındaki en önemli tanı aracının anamnez bilgisi olduğunu çok iyi biliyor. Son derece önemli olan fizik muayene ikinci sıranın çok gerisindedir. Laboratuvar testleri, görüntüleme önerileri ve tedavi seçenekleri öykü, fizik muayene ve hasta sahibinin amaçlarına dayalı olmalıdır. Federico, tavsiye vermeden veya karar vermeden önce açık fikirli olmamızı ve sağlanan kanıtlara güvenmemizi hatırlatıyor.

Federico Fracassi ve bu kitaptaki konuları yazmak için bir araya getirdiği seçkin uzman grubu, veteriner hekimlik literatüründe nadiren bulunan net içgörüler sağladı. Bu kitabı kullanmak, soruları yanıtlama becerimizi geliştirecek ve karar verme konusundaki güvenimizi artıracaktır. Algoritmadaki bilgiler unutmayacağımızı garanti etmektedir.

Edward C. Feldman
DVM, DACVIM (Small Animal Internal Medicine)
Emeritus Professor of Small Animal Internal Medicine
University of California, Davis
Davis, California, USA

EDİTÖR ÖNSÖZÜ

Problem odaklı yaklaşım (POA), College of Internal Medicine tarafından tıbbi soruları ve sorunları ele almak ve çözmek için önerilen yöntemdir. POA'nın savunucuları algoritmalara ilgi duyarlar. Ben de her zaman algoritmaların mantıklı, düzenli ve hepsinden önemlisi verimli bir şekilde ilerlemeye izin verdiğini düşünmüşümdür. Bununla birlikte, birçok algoritmanın bariz olarak kabul edilen bilgileri içermemeleri, teşhis araştırmalarını detaylandırmamaları ve genellikle terapötik yönleri ihmal etmeleri gibi bazı sınırlamaları vardır.

Bu nedenle yenilikçi bir bakış açısı kullanarak, köpek ve kedi klinik anormalliklerini, temel klinik ve laboratuvar ile ele alan algoritmalara dayalı bir kitap oluşturma fikri ortaya çıktı.

Kitaptaki 85 bölümün her biri, temel patofizyolojik ve sınıflandırma bilgilerini içeren kısa bir girişle başlamaktadır. Her bir algoritma aracılığıyla klinisyene, teşhis araştırmalarını sıralı bir şekilde gerçekleştirme, teşhise ulaşma ve tedaviyi yönetme konularında adım adım rehberlik edilmektedir.

Bu kitapta, renk kodları ve algoritma içinde ek bilgi için bağlantılar içeren iki faydalı ve yenilikçi yöntem kullanıldı: Sarı tanı yolunu, kırmızı tanıyı ve mavi tedaviyi gösterirken; bu, en uygun tedaviye ulaşmak için veteriner hekimin teşhis labirentinde yönlendirilmesine olanak tanımaktadır. Kırmızı kutuların içinde, her sorun için ayırıcı tanı listesi hızlı bir şekilde tanımlanabilir. Sarı kutular takip edilerek bu teşhislere nasıl ulaşılabileceği ve teşhis protokolünün nasıl optimize edileceği anlaşılabilir. Sıklıkla, bilgi eksikliği olan, nasıl yapılması gerektiğini açıklamadan belirli bir teşhis testinin yapılmasını önerebilen algoritmalarla karşılaşılabilir. Bu sınırlama, her algoritmanın ana kutularının içine sayılar eklenerek aşılmıştır. Sayılar, spesifik bir teşhis araştırması, belirli bir hastalık veya önerilen tedavi hakkında daha fazla ayrıntı veren kısa bir metni ifade etmektedir.

Bu kitap, çeşitli köpek ve kedi iç hastalıkları sorunlarıyla uğraşmak zorunda olan veteriner hekimler ve aynı zamanda basit ve verimli olan kesin yöntemleri öğrenmesi gereken veteriner hekimlik öğrencileri için hazırlanmıştır.

Bu kitabı oluşturmamdaki destek ve yardımları için Profesör Edward Feldman'a teşekkür etmek istiyorum; ilk fikrimiz bu projede birlikte çalışmaktı; ancak elimizde olmayan sebepler buna izin vermedi. Bana her gün harika bir örnek olduğun için teşekkürler Ed.

Bölümlerin 62 yazarına olağanüstü katkılarından dolayı teşekkür ederim. Yetkinliğiniz ve deneyiminiz, zengin, derinlemesine ve her şeyden önce pratik bir kitap elde etmeyi mümkün kıldı. Son olarak, bilimsel bir metin oluşturmak isteyenlerin fikirlerini en iyi nasıl destekleyeceğini bilen ve üst düzey bir yayıncılık şirketi olan EDRA'ya teşekkürü borç bilirim. Bana ilk fikri veren ve Profesör Violi'nin beşeri tıp kitabını okumamı öneren Costanza Smeraldi'ye özellikle teşekkür etmek istiyorum. Nezaketleri ve profesyonellikleri için Gerald Goldsmith ve Mercedes González'e de teşekkür ederim.

Federico Fracassi

ÇEVİRİ EDITÖRLERİ ÖNSÖZÜ

Günümüzde gelişen teknoloji ve değişen dünya ile birlikte yalnızlaşan insanın en yakın dostu kedi ve köpekler olmaya başlamıştır. Covid-19 pandemisiyle birlikte kedi ve köpeklerle birlikte hayatı paylaşan insanların sayısında da ciddi artışlar meydana gelmiştir. Ülkemizde yaklaşık 6-7 milyon arası sahipli evcil hayvan olduğu düşünülmektedir. Bu sayılar göz önünde bulundurulduğunda gelecek yıllarda veteriner muayenehanelerine başvuran hasta sayısında aynı ivme ile artış göstereceğini ortaya koymaktadır.

Geçmiş dönemle kıyaslandığında her ne kadar veteriner hekimlik alanındaki yerli kaynakların sayısında bir artış gözlemlense de uluslararası yayın ve kaynaklarla kıyaslandığında hala istenilen seviyenin çok uzağında olduğumuz aşikardır. 2020 yılında Güneş Tıp Kitabevi ile bu hedefler doğrultusunda çıktığımız yolda mesleğimize gerek orijinal yayınların, gerek se uluslararası çok okunulan ve tercih edilen kaynakların kazandırılması konusunda elimizden gelen gayreti sarf ediyoruz.

Hızlı akan zaman göz önünde bulundurulduğunda hap bilgi niteliğindeki kaynakların meslektaşlarımız açısından da oldukça tercih sebebi olduğunu, ilk çıkarmış olduğumuz kaynak Veteriner Reçete kitabına gösterilen ilgi ile anladık. “Kedi ve Köpeklerin İç Hastalıklarında Tanı ve Tedavi Algoritmaları” kitabı çeviri projesi bize teklif edildiğinde, gerek daha önce benzer bir kaynağın bulunmaması gerek se Veteriner Reçete kitabında olduğu gibi ihtiyaç duyulan bilgiye olabilen en hızlı şekilde erişime olanak tanınmasından dolayı tereddütsüz kabul ettik.

Bu yayını; kedi ve köpeklerde iç hastalıkları alanında en sık karşılaşılan 85 konu başlığı altında ve her başlık için yaklaşık 3-4 sayfadan oluşan en değerli özet bilgileri Algoritma Diyagramı ile birlikte içeren, meslektaşlarımızın daha önce deneyimlemediği bir yayın olarak göze çarpmaktadır. Her bölüm alanında uluslararası tanınırlığı olan 62 bölüm yazarı tarafından kaleme alınmış değerli bir kaynaktır.

Yayının mesleğimize ve meslektaşlarımıza kazandırılmasında en büyük pay sahibi olan Güneş Tıp Kitabevi yönetimi ve yayın ekibine, kitabın Türkçe diline çevrilmesinde tekliflerimizi bir an bile düşünmeden kabul edip, projemizde yer alan değerli meslektaşlarımıza teşekkürü borç biliriz.

Daha yolun başındayız...

Dr. Alper BAYRAKAL

Dr. Onur İSKEFLİ

6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen, tüm ülkeyi derin yasa boğan Kahramanmaraş depreminde hayatını kaybeden değerli meslektaşlarımız ve öğrencilerimizin anısına **ithaf edilmiştir.**

Veteriner Hekim İbrahim Ozan Tekeli **Hatay**
Veteriner Hekim Erhan Tek **Hatay**
Veteriner Hekim Ahmet Yıldız **Osmaniye**
Veteriner Hekim Ali Er **Gaziantep**
Veteriner Hekim Ufuk Tuğrul Bahadırlı **Hatay**
Veteriner Hekim Ali Türker Taşçı **Kahramanmaraş**
Veteriner Hekim Altan Erdoğan **Osmaniye**
Veteriner Hekim Batuhan Şahin **Osmaniye**
Veteriner Hekim Birsen Özer **Hatay**
Veteriner Hekim Ediz Okur **Hatay**
Veteriner Hekim Erdi Acemoğlu **Hatay**
Veteriner Hekim Erhan Özçaycılar **Gaziantep**
Veteriner Hekim Fazıl Asım Karanalbant **Kahramanmaraş**
Veteriner Hekim Gülhan Ceren Tatar **Hatay**
Veteriner Hekim Hikmet Çiçekli **Hatay**
Veteriner Hekim İlayda Gezmen **Hatay**
Veteriner Hekim İlker Korkmaz **Kahramanmaraş**
Veteriner Hekim Mehmet Durusoy **Hatay**
Veteriner Hekim Mehmet Fuat Bozdoğan **Kahramanmaraş**
Veteriner Hekim Mehmet Türkmen **Kahramanmaraş**
Veteriner Hekim Murat Akman **Hatay**
Veteriner Hekim Mustafa Aksoy **Hatay**
Veteriner Hekim Mustafa Çetinkaya **Kahramanmaraş**
Veteriner Hekim Sabahattin Tumama **Hatay**
Veteriner Hekim Samet Şireci **Adıyaman**
Veteriner Hekim Siddik Ünal **Kahramanmaraş**
Sude Vardar **İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Veteriner Fakültesi**
Vedat Ateş **Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi**
Mehmet Taşar **Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi**
Fatmanur Karalar **Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi**
Mustafa Emir Şenses **Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi**
Ökkeş Rahmi Doğan **Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi**
İrem Özer **Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi**

KISALTMALAR

ACE	Anjiyotensin dönüştürücü enzim
AChR	Asetilkolin reseptörü
ACIP	Akut idiyopatik poliadikülonöritis
ACTH	Adrenokortikotropik hormon
ADH	Antidiüretik hormon
Afib	Atriyal fibrilasyon
Afl	Atrital Flutter
AHDS	Akut hemorajik diyare sendromu
AKI	Akut böbrek hasarı
ALP	Alkalen fosfataz
ALT	Alanin aminotransferaz
ANA	Antinükleer antikor
ARB	Anjiyotensin reseptör blokörü
ARE	Antibiyotik duyarlı enteropati
AST	Aspartat aminotransfer
BMBT	Bukkal mukoza kanama zamanı
BOAS	Brakiosefalik obstrüktif hava yolu sendromu
BPH	İyi huylu prostat hiperplazisi
Bpm	Dakikadaki vuru sayısı
BUN	Kan üre nitrojeni
CBC	Tam kan sayımı
CHF	Konjestif kalp yetmezliği
CK	Kreatin kinaz
CKD	Kronik böbrek hastalığı
CNS	Merkezi sinir sistemi
cPLI	Köpek pankreatik lipaz immünoreaktivitesi
CPSE	Köpek prostat spesifik esteraz
CRP	C Reaktif protein
CRTZ	Kemoreseptör tetik bölgesi
CFS	Beyin omurilik sıvısı
CT	Bilgisayarlı tomografi
DDAVP	Desmoperissin DGGR 1,2*O-dilaril-rac-gliserol-glutarik asit (6'-metilrezorufin) ester
DIC	Dissemine intravasküler Koagülasyon
DJD	Dejeneratif eklem hastalığı
DKA	Diyabetik ketoasidoz
ECF	Ekstraselüler sıvı
ECG	Elektrokardiyogram
EDTA	Etilendiamintetraasetik asit
ERG	Elektroretinografi
FCoV	Kedi koronavirüsü
FCV	Kedi kalısivirüsü
FDPs	Fibrin bozunma ürünleri
FeHV-1	Kedi herpesvirüs 1

KISALTMALAR

FeLV	Kedi lösemi virüsü
FeNa	Fraksiyonel sodyum atılımı
FFP	Taze donmuş plazma
FIC	Feline idiyopatik sistit
FIP	Feline enfeksiyöz peritonit
FIV	Feline immün yetmezlik virüsü
FNA	İnce iğne aspirasyonu
FRE	Gıdaya duyarlı enteropati
ft4	Serbest tiroksin
FUO	Nedeni bilinmeyen ateş
GDV	Gastrik dilatasyon ve volvulus
GFR	Glomerüler filtrasyon hızı
GI	Gastrointestinal
GÖRH	Gastro-özofageal reflü hastalığı
H	İnsan tıbbı
Hb	Hemoglobin
HCT	Hematokrit
HDDSt	Yüksek doz deksametazon supresyon testi
HHS	Hiperglisemik hiperozmolar sendrom
IBD	İnflamatuvar barsak hastalığı
IGF-I	İnsülin büyüme faktörü-I
IMHA	İmmün aracılı hemolitik anemi
IMT	İmmün aracılı trombositopeni
IRE	İmmün baskılayıcıya duyarlı enteropati
IRIS	Uluslararası böbrek ilgi birliği
JT	Kavşak taşikardi
LDDSt	Düşük doz deksametazon supresyon testi
LES	Alt özofagus sfinkteri
LGN	Lateral genikülat çekirdek
MCHC	Ortalama korpüsküler hemoglobin konsantrasyonu
MCS	Kas durumu skoru
MCV	Ortalama korpüsküler hacim
MGUS	Önemi bilinmeyen monoklonal gammopati
MRI	Manyetik rezonans görüntüleme
MUO	Nedeni bilinmeyen meningomiyeloensefalit
NDI	Nefrojenik diabetes insipidus
NRE	Tepki vermeyen enteropati
NSAID	Nonsteroit antiinflamatuvar ilaçlar
NT-proBNP	NT-proB-tipi natriüretik peptit
OA	Osteoartrit
OAVRT	Ortodromik atriyoventriküler resiprokan taşikardi
PARR	PCR için antijen reseptörü yeniden düzenlemesi
PAWP	Pulmoner arter kanama basıncı
PB	Fenobarbital
PCR	Polimeraz zincir reaksiyonu
PCV	Paketlenmiş hücre hacmi
PDA	Patent duktus arteriozus
PHF	Primer hiperfibrinoliz

PIMA	Prekürsör hedefli immün aracılı anemi
PJRT	Kalıcı junctional resiprokan taşikardi
PLE	Protein kayıplı enteropati
PLN	Protein kayıplı nefropati
PLR	Pupillar ışık refleksi
PLT	Trombosit
PNDS	Post-nazal akıntı sendromu
PRA	Progresif retinal atrofi
PTRV	Pik triküspit yetersizlik hızı
PU/PD	Poliüri/polidipsi
RAAS	Renin-anjiyotensin-aldosteron sistemi
ROTEM	Rotasyonel tromboelastometri
RRT	Renal replasman tedavisi
SARDS	Ani Edinilmiş Retina Dejenerasyonu Sendromu
SBP	Sistolik kan basıncı
SDMA	Simetrik dimetilarginin
SIADH	Uyumsuz antidiüretik hormon salgılanması sendromu
SIRS	Sistemik inflamatuvar yanıt sendromu
SLE	Sistemik lupus eritematozus
TEG	Tromboelastografi
TGL	Trigliserid
TLI	Tripsin benzeri immünoreaktivite
Tnl	Troponin I
TP	Toplam proteinler
TS	Toplam katılar
TSH	Tiroid uyarıcı hormon
TT4	Toplam tiroksin
TXA	Traneksamik asit
UA	İdrar Tahlili
UCCR	Üriner kortikoid/kreatinin oranı
UP/C	İdrar protein/kreatinin
US	Ultrasonografi
USG	Üriner özgül ağırlık
UTI	İdrar yolu enfeksiyonu
VFSS	Videofloroskopik yutma çalışması
VSD	Ventriküler septal defekt
VT	Ventriküler taşikardi
vWD	von Willebrand hastalığı
vWF	von Willebrand faktörü
vWf:Ag	von Willebrand faktör antijen testi
WBC	Beyaz kan hücreleri

İÇİNDEKİLER

Abdominal efüzyon	1
Andrea Zoia	
Çeviri: Dr. Alper Bayrakal	
Karın büyümesi.	5
Stefania Golinelli	
Çeviri: Doç. Dr. Lora KOENHEMSI	
Asit-baz anormallikleri: Asidozis	9
Marco Pesaresi	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Ezgi YURDAARMAĞAN	
Asit-baz anormallikleri: Alkalemi	13
Marco Pesaresi	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Ezgi YURDAARMAĞAN	
Akut dispne.	17
Roberta Troia	
Çeviri: Vet. Hek. Huriser AKGÜN	
Adrenal kitle	21
Sara Galac	
Çeviri: Doç. Dr. Lora KOENHEMSI	
Kedilerde alopesi	25
Francesco Albanese	
Çeviri: Doç. Dr. Banu DOKUZEYLÜL	
Köpeklerde alopesi	29
Francesco Albanese	
Çeviri: Doç. Dr. Banu DOKUZEYLÜL	
Anemi: non-rejeneratif	33
Chiara Agnoli	
Çeviri: Vet. Hek. Mehmet Emre TOPCU	
Anemi: rejeneratif	37
Chiara Agnoli	
Çeviri: Vet. Hek. Mehmet Emre TOPCU	
Anoreksi iştahta azalma	41
Andrea Corsini	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Ezgi YURDAARMAĞAN	
Aritmi: supraventriküler taşikardiler	45
Roberto Santilli ve Manuela Perego	
Çeviri: Dr. Onur İSKEFLİ	

Aritmi: ventriküler taşikardiler	49
Roberto Santilli ve Manuela Perego	
Çeviri: Dr. Onur İSKEFLİ	
Ataksi	53
Gualtiero Gandini	
Çeviri: Dr. Alper Bayrakal	
Azotemi.	57
Francesco Dondi	
Çeviri: Vet. Hek.Özge KIRLI	
Kanama.	61
Andrea Zoia	
Çeviri: Vet. Hek. Huriser AKGÜN	
Körlük	65
Elsa Beltrán	
Çeviri: Vet. Hek. Dilruba PERVAZ ALTUNYUVA	
Bradikardiler	69
Federica Marchesotti	
Çeviri: Dr. Onur İSKEFLİ	
Öksürük.	73
Luca Ferasin	
Çeviri: Dr. Onur İSKEFLİ	
Siyanoz	77
Giovanni Romito	
Çeviri: Vet. Hek. Huriser AKGÜN	
Diyare: akut.	81
Andrea Boari ve Paolo Emidio Crisi	
Çeviri: Vet. Hek. Ercan YEŞİLYER	
Diyare: kronik	85
Marco Pietra	
Çeviri: Vet. Hek. Ercan YEŞİLYER	
Disfaji	89
Harry Swales	
Çeviri: Vet. Hek. Ahmet TOPRAK	
Epileptik Nöbetler.	93
Federica Balducci	
Çeviri: Dr. Alper Bayrakal	
Denge bozuklukları	97
Teresa Gagliardo	
Çeviri: Vet. Hek.Özge KIRLI	

Eritrositoz	101
Michele Tumbarello	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Ezgi YURDAARMAĞAN	
Egzersiz intoleransı	105
Gualtiero Gandini	
Çeviri: Vet. Hek. Huriser AKGÜN	
Gelişim geriliği	109
Dolores Pérez Alenza	
Çeviri: Vet. Hek. Miray İSKEFLİ	
Ateş/hipertermi	113
Johan P. Schoeman ve Federico Fracassi	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Ezgi YURDAARMAĞAN	
Yürüme anormallikleri	117
Gualtiero Gandini	
Çeviri: Vet. Hek. Ercan YEŞİLYER	
Generalize lenfadenopati	121
Laura Marconato	
Çeviri: Vet. Hek. Ceren EFLATUN	
Kardiyak üfürüm	125
Serena Crosara	
Çeviri: Dr. Can KARAGÖZOĞLU	
Hematemez	129
Harry Swales	
Çeviri: Vet. Hek. Ahmet TOPRAK	
Hematüri	133
Sofia Segatore	
Çeviri: Vet. Hek. Özge KIRLI	
Hiperkalsemi	137
Carolina Arenas	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Merve ÖZBABA AKINGİRAY	
Hiperglobulinemi	141
Eugenio Faroni	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Merve ÖZBABA AKINGİRAY	
Hiperglisemi	145
Lucy Davison	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Merve ÖZBABA AKINGİRAY	
Hiperkalemi	149
Federica Alessandrini	
Çeviri: Vet. Hek. Miray İSKEFLİ	

Hiperlipidemi	153
Panagiotis G. Xenoulis	
Çeviri: Vet. Hek. Sercan PAMUK	
Hipernatremi	157
Francesco Lunetta	
Çeviri: Vet. Hek. Sercan PAMUK	
Hipertansiyon	161
Rosanne E. Jepson	
Çeviri: Vet. Hek. Huriser AKGÜN	
Hipoalbuminemi	165
Andrea N. Johnston	
Çeviri: Vet. Hek. Sercan PAMUK	
Hipokalsemi	169
Antonio Maria Tardo	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Merve ÖZBABA AKINGİRAY	
Hipoglisemi	173
Federico Fracassi ve Lucy Davison	
Çeviri: Uzm. Vet. Hek. Merve ÖZBABA AKINGİRAY	
Hipokalemi	177
Federica Alessandrini	
Çeviri: Vet. Hek. Miray İSKEFLİ	
Hiponatremi	181
Francesco Lunetta	
Çeviri: Vet. Hek. Sercan PAMUK	
Sarılık	185
Francesca Del Baldo	
Çeviri: Vet. Hek. Miray İSKEFLİ	
Eklem ağrısı ve eklem şişliği	189
Armando Foglia ve Veronica Cola	
Çeviri: Vet. Hek. Ceren EFLATUN	
Topallık	193
Sara Del Magno	
Çeviri: Vet. Hek. Ceren EFLATUN	
Lökositozis	197
Francesco Lunetta	
Çeviri: Vet. Hek. Mehmet Emre TOPCU	
Lökopeni	201
Alessandro Tirolo	
Çeviri: Vet. Hek. Mehmet Emre TOPCU	

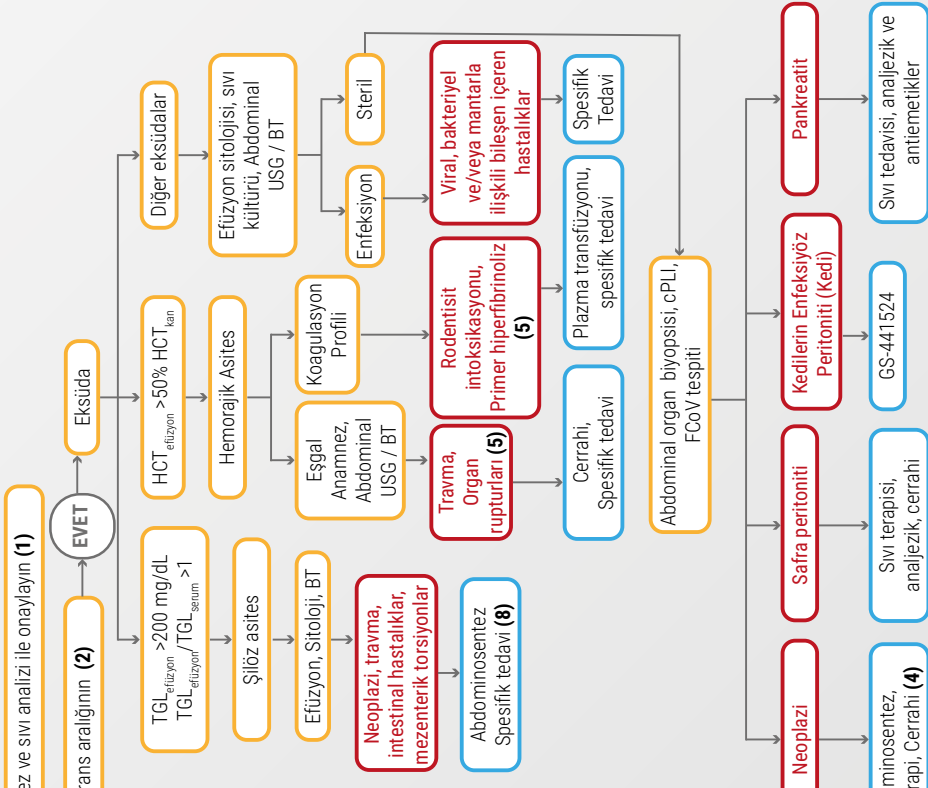
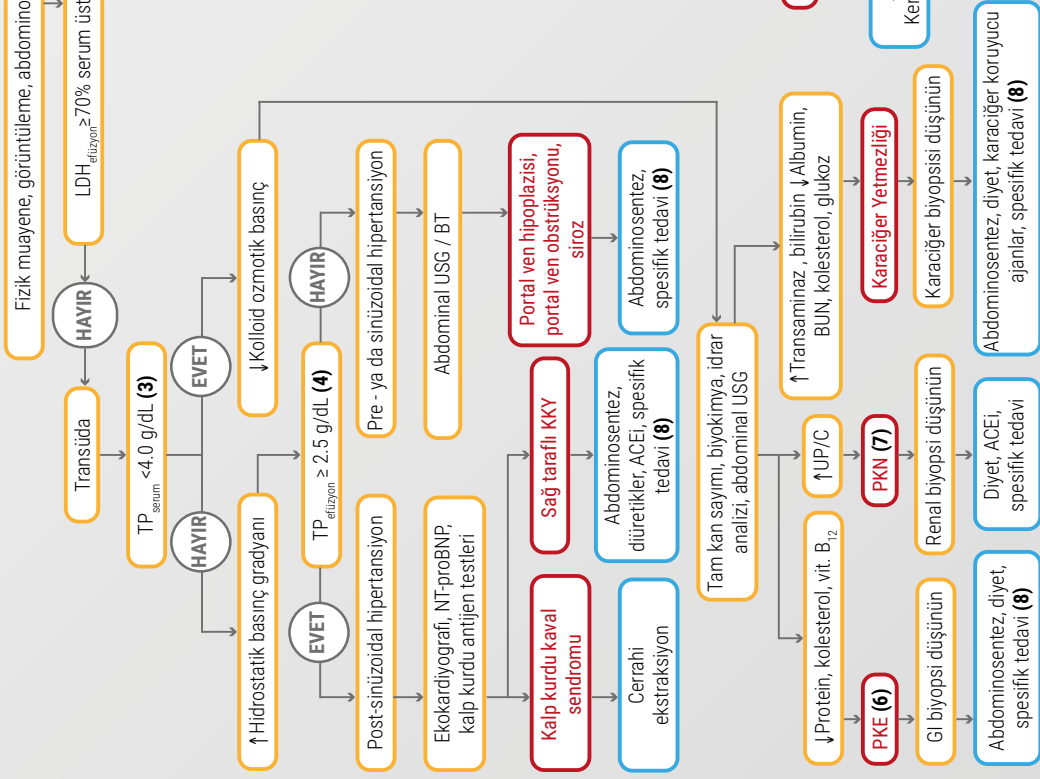
Düşük Serum T ₄ Konsantrasyonları	205
Andrea Corsini	
Çeviri: Doç. Dr. Lora KOENHEMSI	
Magnezyum bozuklukları	209
Alessandro Tirolo	
Çeviri: Vet. Hek. Sercan PAMUK	
Melena/Hematokezi	213
Andrea Petrelli	
Çeviri: Vet. Hek. Ahmet TOPRAK	
Kas atrofisi	217
Stefania Golinelli	
Çeviri: Vet. Hek. Ceren EFLATUN	
Burun akıntısı	221
Rodolfo Oliveira Leal	
Çeviri: Vet. Hek. Miray İSKEFLİ	
Oligüri/anüri	225
Erika Monari	
Çeviri: Vet. Hek. Kutay YILDIZ	
Ağrı	229
Roberta Troia ve Federico Fracassi	
Çeviri: Vet. Hek. Dilruba PERVAZ ALTUNYUVA	
Parapleji / tetrapleji	233
Antonella Gallucci	
Çeviri: Dr. Alper Bayrakal	
Perikardiyal efüzyon	237
Francesco Porciello ve Domenico Caivano	
Çeviri: Dr. Onur İSKEFLİ	
Periferik ödeme	241
Matteo Petini	
Çeviri: Dr. Can KARAGÖZOĞLU	
Peteşi ve ekimozlar	245
Kateryna Vasylyeva	
Çeviri: Vet. Hek. Ceren EFLATUN	
Pigmentüri	249
Sofia Segatore	
Çeviri: Vet. Hek. Kutay YILDIZ	
Plevral efüzyon	253
Andrea Zoia	
Çeviri: Dr. Can KARAGÖZOĞLU	

Pollaküri/strangüri	257
Erika Monari	
Çeviri: Vet. Hek. Kutay YILDIZ	
Polifaji	261
Andrea Corsini	
Çeviri: Arş. Gör. Bengü BİLGİÇ	
Poliüri ve polidipsi	265
Federico Fracassi	
Çeviri: Vet. Hek. Özge KIRLI	
Prostatomegali	269
Daniele Zambelli ve Marco Cunto	
Çeviri: Vet. Hek. Özge KIRLI	
Proteinüri	273
María C. López ve Xavier Roura	
Çeviri: Vet. Hek. Kutay YILDIZ ve Doç. Dr. Banu DOKUZEYLÜL	
Kaşıntı: kediler	277
Silvia Colombo	
Çeviri: Doç. Dr. Banu DOKUZEYLÜL	
Kaşıntı: köpekler	281
Fabia Scarampella	
Çeviri: Doç. Dr. Banu DOKUZEYLÜL	
Pulmoner hipertansiyon	285
Federica Marchesotti	
Çeviri: Dr. Can KARAGÖZOĞLU	
Regurgitasyon	289
Paolo Silvestrini	
Çeviri: Dr. Can KARAGÖZOĞLU	
Şok	293
Massimo Giunti	
Çeviri: Arş. Gör. Bengü BİLGİÇ	
Siyalore	297
Andrea Petrelli	
Çeviri: Arş. Gör. Bengü BİLGİÇ	
Stomatit: kediler	301
Emma Bellei	
Çeviri: Vet. Hek. Ercan YEŞİLYER	
Stomatit: köpekler	305
Emma Bellei	
Çeviri: Dr. Vet. Hek. Ercan YEŞİLYER	

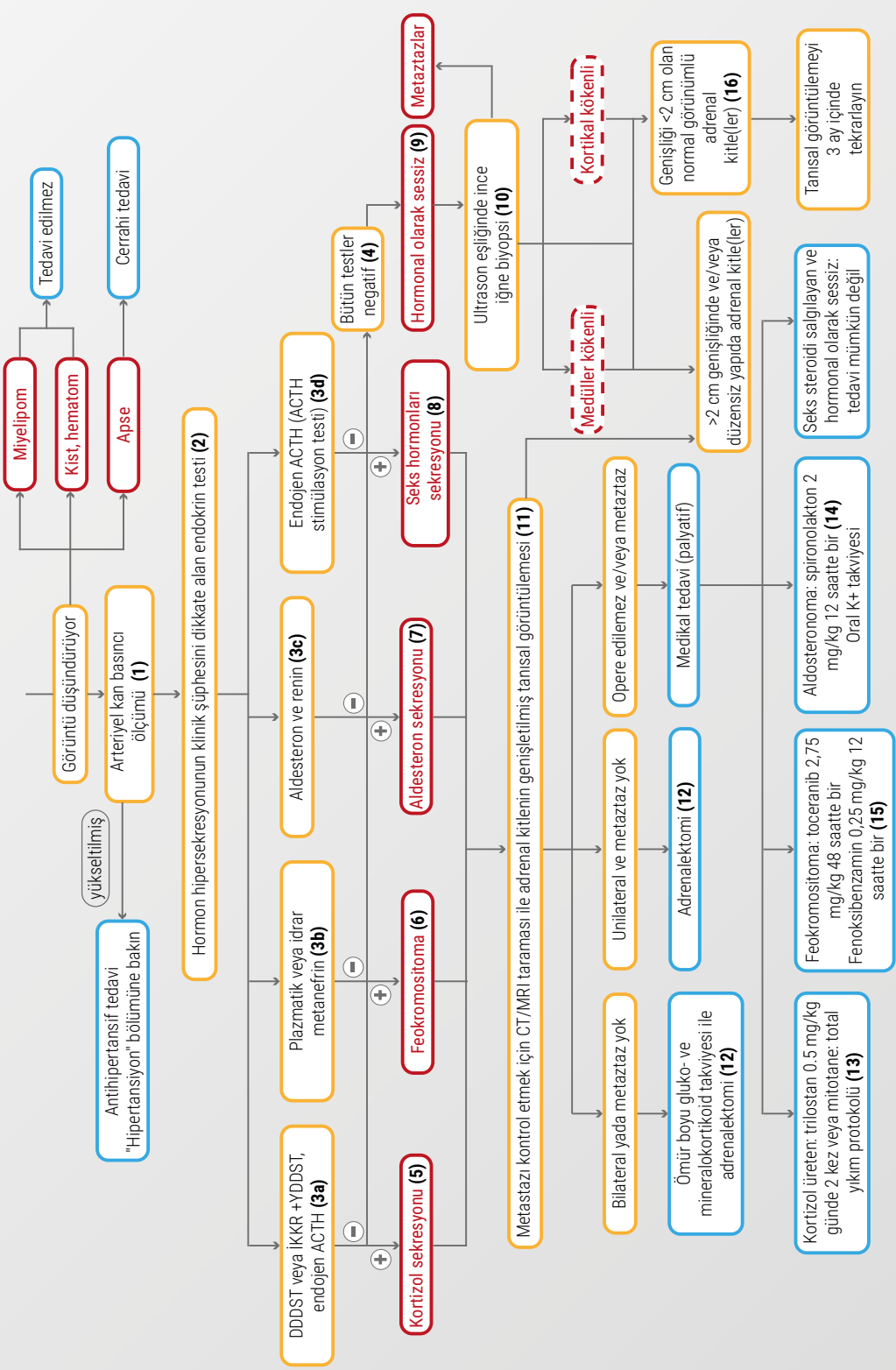
Tenesmus/konstipasyon	309
Fabio Procoli	
Çeviri: Arş. Gör. Bengü BİLGİÇ	
Trombositopeni	313
Michele Tumbarello	
Çeviri: Vet. Hek. Mehmet Emre TOPÇU	
Geçici bilinç kaybı.	317
Giovanni Romito	
Çeviri: Dr. Alper Bayrakal	
Üriner inkontinens ve retensiyon	321
Marika Menchetti	
Çeviri: Vet. Hek. Kutay YILDIZ	
Kusma	325
Paolo Silvestrini	
Çeviri: Doç. Dr. Lora KOENHEMSI	
Vulvar akıntı	329
Marco Cunto ve Daniele Zambelli	
Çeviri: Arş. Gör. Bengü BİLGİÇ	
Kilo artışı	333
Alexander German	
Çeviri: Vet. Hek. Ahmet TOPRAK	
Kilo kaybı.	337
Francesca Del Baldo	
Çeviri: Vet. Hek. Ahmet TOPRAK	

ABDOMINAL EFÜZYON

TANISAL GÖRÜNTÜLEMEDE ADRENAL KİTLE TESPİT EDİLDİĞİNDE

TANI PROTOKOLÜ

1. Vücudun telafi edici yanıtını görmek için, bikarbonatda beklenen değişiklik veya pCO_2 hesaplanmalı ve ardından hastada ölçülenle karşılaştırılmalıdır. Eğer aradaki fark pCO_2 için 2mmHg ya da HCO_3^- için 2mmol/L ise kompenzasyon yeterlidir ve bu durum basit bir asit-baz rahatsızlığı olarak nitelendirilir. Eğer ölçülen değer, bu iki beklenen değer arasında değilse, bu durum kompleks asit-baz bozukluğu olarak değerlendirilir. Unutulmaması gereken bir nokta da kompenzasyonun pH değerini asla normalize etmediğidir. Kedilerdeki kompenzasyon durumuyla ilgili yeterli veri olmamasıyla birlikte, bu türdeki metabolik bozukluklarda solunum kompenzasyonu olmadığı görülmektedir.

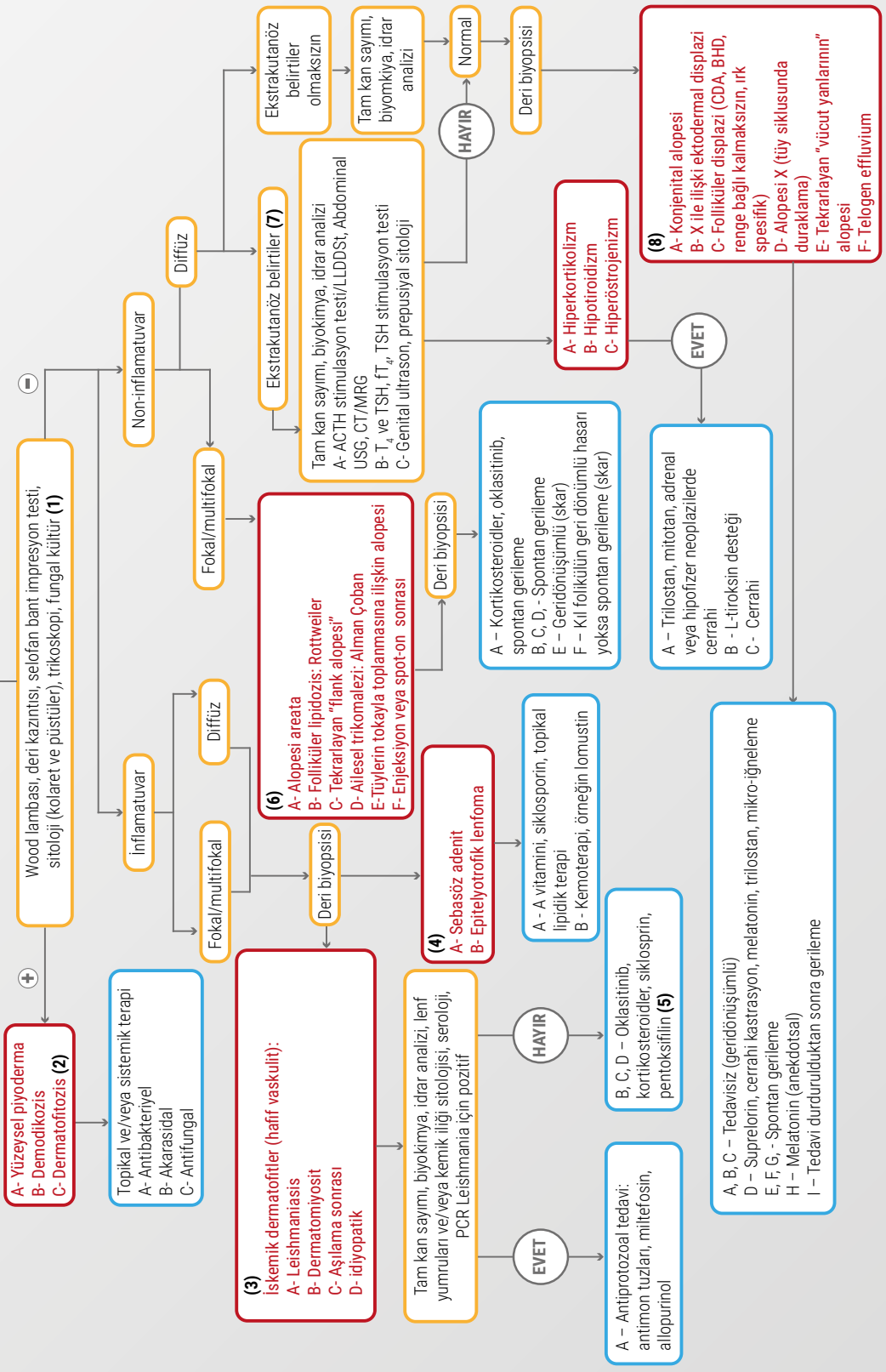
Primer bozukluk	Birincil değişiklik	Zamanlama	Köpekler için beklenen kompenzasyon	Kediler için beklenen kompenzasyon
Metabolik asidoz	$\downarrow HCO_3^-$ $\downarrow$ Baz açığı		Her $\downarrow$ 1 mmol/L HCO_3^- için $\downarrow$ 1 mmHg pCO_2	pCO_2 değişmez (az veri)
Respiratuar asidoz	$\uparrow pCO_2$	Akut (<3 gün)	Her $\uparrow$ 1 mmHg pCO_2 için $\uparrow$ 0.15 mmol/L HCO_3^-	
		Kronik (>5 gün)	Her $\uparrow$ 1 mmHg pCO_2 için $\uparrow$ 0.35 mmol/L HCO_3^-	Veri yok
		Uzun süreli (>30 gün)	her $\uparrow$ 1 mmHg pCO_2 için $\uparrow$ 0.55 mmol/L HCO_3^-	Veri yok

1. pCO_2 'nin arteriyel değeri, sadece alveoler ventilasyona ve hücresel metabolik hıza bağlıdır; venöz pCO_2 , ayrıca kardiyak debi ve periferik perfüzyona da bağlıdır. Bu nedenle venöz kan gazı örneğinde, periferik perfüzyonun azalması nedeniyle, pCO_2 artışı olabilir.
4. Anyon açığı (AG), değeri ölçülmemiş anyonları gösterir ve her koşulda sabit asit birikimi sonucunda artar. Albumin konsantrasyonu anyon açığını etkiler, hipoalbuminemi asit artışı varlığında bile normal bir AG ile sonuçlanabilir. Bu problemi çözüme ulaştırmak için şu formüle başvurulur:
  - a. Köpekler için: $AG_{alb} = AG + 0.42 \times (3.77 - [Alb])$
  - b. Kediler için: $AG_{alb} = AG + 0.41 \times (3.3 - [Alb])$

TANI

3. Hipoventilasyon, solunum asidozuna neden olan en yaygın durumdur. Hipoventilasyonun sebeplerinin ortaya konması için fiziksel muayene (örn: solunum hızı ve paterni, nörolojik değerlendirme), tam kan sayımı ve biyokimya ve tanısal görüntüleme (örn: toraks röntgeni ya da ultrasonografisi) yapılmalıdır.
5. Hiperkloremik asidoz, gastrointestinal (ishalli hastalar gibi) ya da renal (proksimal tubuler asidozis, asetozolamid ya da spironolakton ile yapılan diüretik tedavi yapılan ya da

KÖPEKLERDE ALOPESİ

TANI PROTOKOLÜ

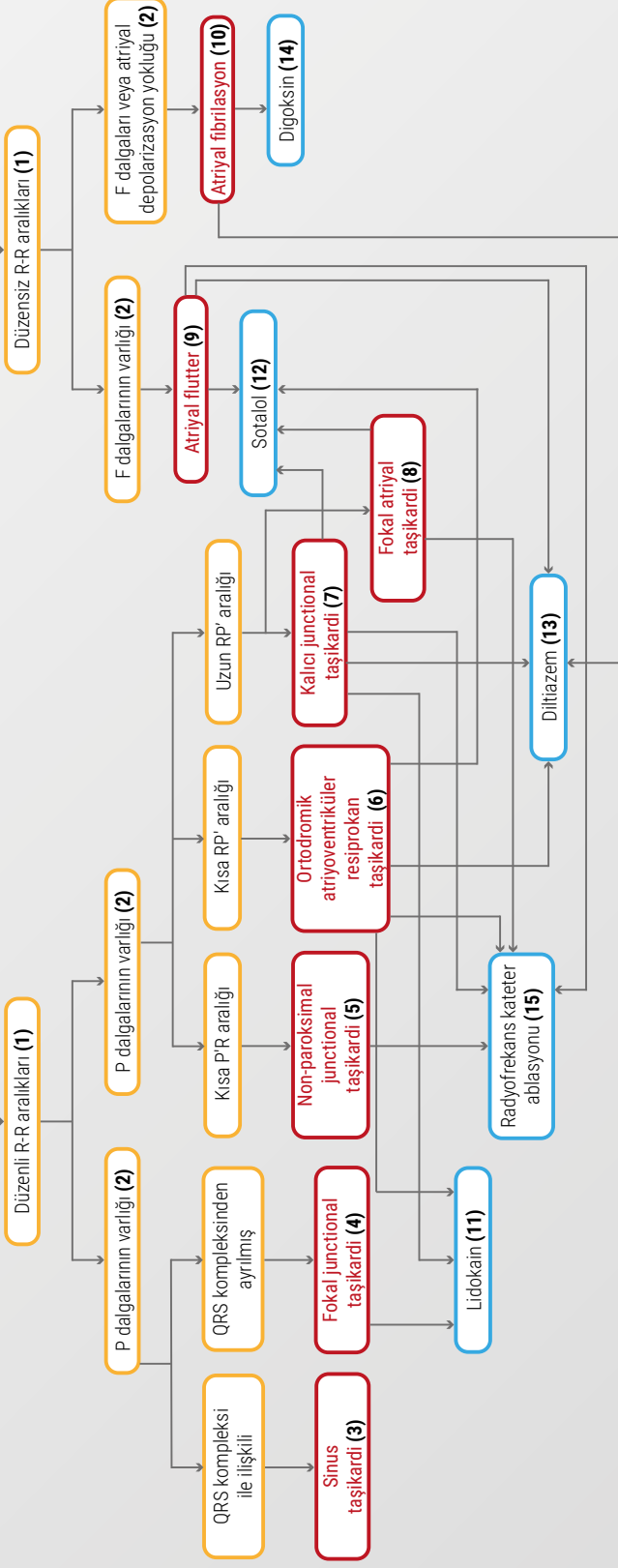
1. Retikülositlerin beklenen pik seviyesine ulaşması zaman alır; bu genellikle aneminin (rejenerasyon öncesi) başlangıcından yaklaşık 3-5 gün sonra ortaya çıkar. Non-rejeneratif aneminin seyri akut görünüyorsa, dikkatli bir anamnez, klinik ve klinikopatolojik inceleme ile hemoliz ve kan kaybı gibi nedenler ekarte edilmelidir. Retikülositlerin ve diğer rejenerasyon belirtilerinin (polikromazi, çekirdekli eritrositler veya Howell-Jolly cisimciklerinin varlığı) olmadığını doğrulamak için hematolojik seyir dikkatle izlenmelidir.
3. Kemik iliği değerlendirmesi, yanıt vermek için yeterli zamanı bulunan, orta veya şiddetli, diğer nedenlere bağlanamayan non-rejeneratif anemilerde endikedir. Bu prosedür, diğer sitopeniler mevcutsa veya periferik kanda diğer hücre hatları anormalse de gereklidir. Tipik olarak hem sitoloji için aspiratlar hem de histopatoloji için biyopsi, tamamlayıcı bilgi sağladığı için tavsiye edilir. Aspirasyon örneği ile tek tek hücrelerin morfolojisi daha kolay değerlendirilirken, biyopsi örnekleri ile hücre mimarisi daha iyi tespit edilir. Kemik iliği örnekleme bağlamında tam kan sayımı her zaman önerilir.
10. Kan kaybı anemisi, demir ve proteinler gibi besinlerin tükenmesi nedeniyle zamanla giderek daha az rejeneratif hale gelir. Hemoglobin sentezi için demir gereklidir. Hem mutlak hem de relatif demir eksikliği, hemoglobin sentezinde bozulmaya neden olur ve hemoglobinin konsantrasyonu hücre bölünmesinin durmasını belirlediğinden, demir eksikliği olan eritrositler daha fazla hücre bölünmesine uğrar, bu da mikrositler ile sonuçlanır. Hipokromi de mevcut olabilir.
11. Tek başına serum demir konsantrasyonu, vücut demir depolarını güvenilir bir şekilde yansıtmaz. Mutlak demir eksikliğinin teşhisi, transferrin doygunluğu ve ferritin düzeylerinin yanı sıra kemik iliği aspiratlarındaki boyanabilir demirin değerlendirilmesini de kapsayan testler ile konulur.

TANI

2. FeLV enfeksiyonu, çeşitli neoplastik ve neoplastik olmayan hematolojik hastalıklarla ilişkilidir. Virüs tarafından kemik iliği baskılanması, miyelodisplazi, kronik hastalık anemisi ve hemolitik rejeneratif anemi bildirilmiştir. FeLV ile ilişkili aneminin doğru patogenetik mekanizmasını anlamak hem tedavi hem de prognostik amaçlar için faydalı olabilir. Miyelodisplazi durumlarında, eritropoez sırasında hücre bölünmesinde FeLV'nin neden olduğu genetik bir kusurun makrositoza sebep olduğu düşünülmektedir.
5. Hematopoetik dokunun anormal doku (miyelofitizis) ile yer değiştirmesinin pansitopeni ile sonuçlanması muhtemeldir. Hem primer hem de metastazik tümörler kemik iliğinde çoğalarak normal hematopoetik hücrelerin yıkımına ve kemik iliği mikroçevresinin değişmesine neden olabilir. Generalize kemik iliği tutulumu, akut ve kronik lenfoid ve miyeloid lösemi, evre 5 lenfoma, multipl miyelom, histiositik sarkom ve mast hücreli tümörlerde daha sık görülür.
6. Non-rejeneratif anemisi olan köpeklerde öncü hedefli immün aracılı anemiden (PIMA) şüphelenilmelidir. Bu durumda, immün aracılı yıkım için farklı eritroid öncü hücreler hedeflenir ve kemik iliği bulguları eritroid hiperplazisinden kırmızı kan hücresi aplazisine kadar değişir.

ARİTMİ: SUPRAVENTRİKÜLER TAŞIKARDİ

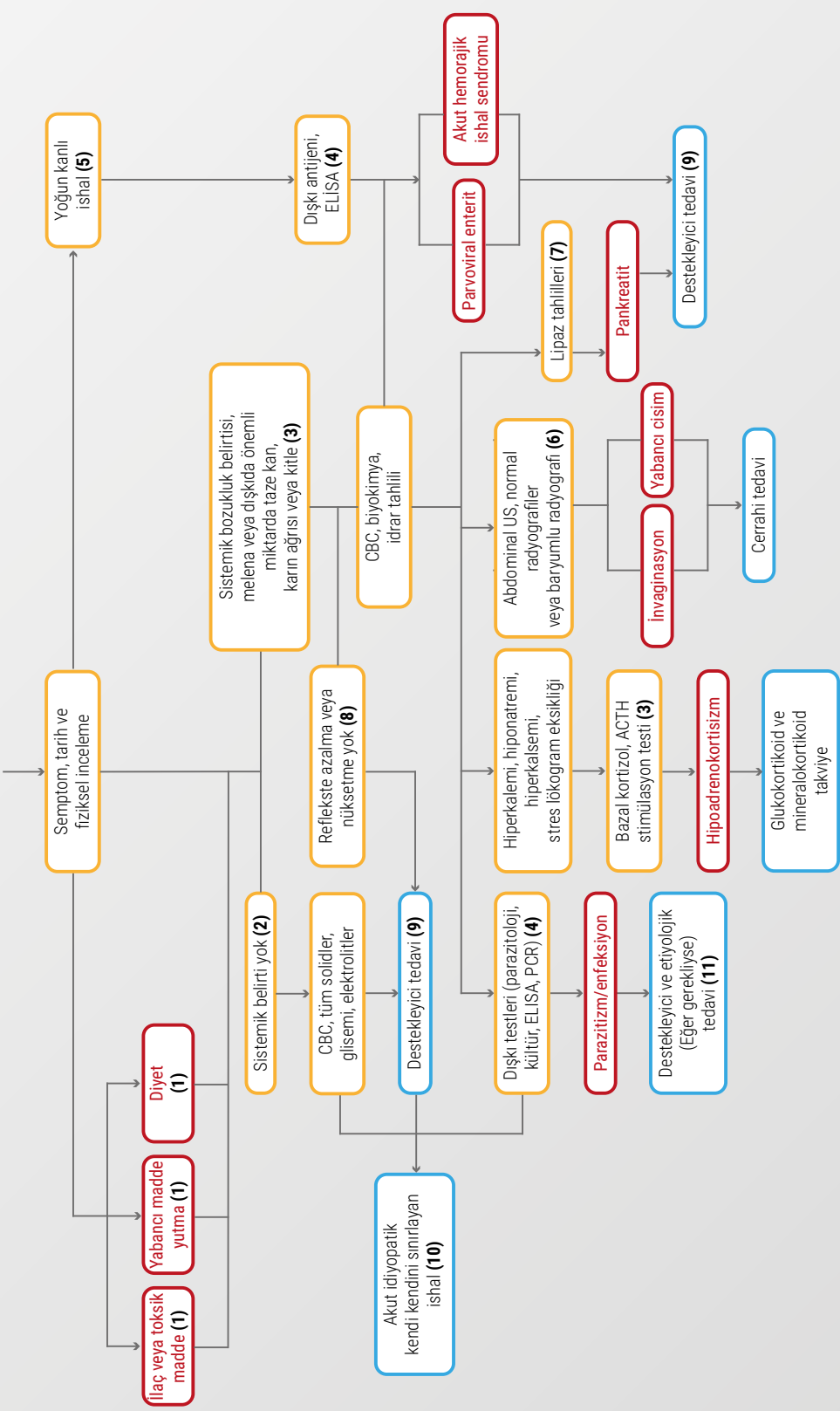
HR ≥ 180 bpm (köpek) veya ≥ 220 bpm (kedi)
QRS kompleksi süresi ≤ 70 ms (köpek) veya ≤ 40 ms (kedi)

[illegible]

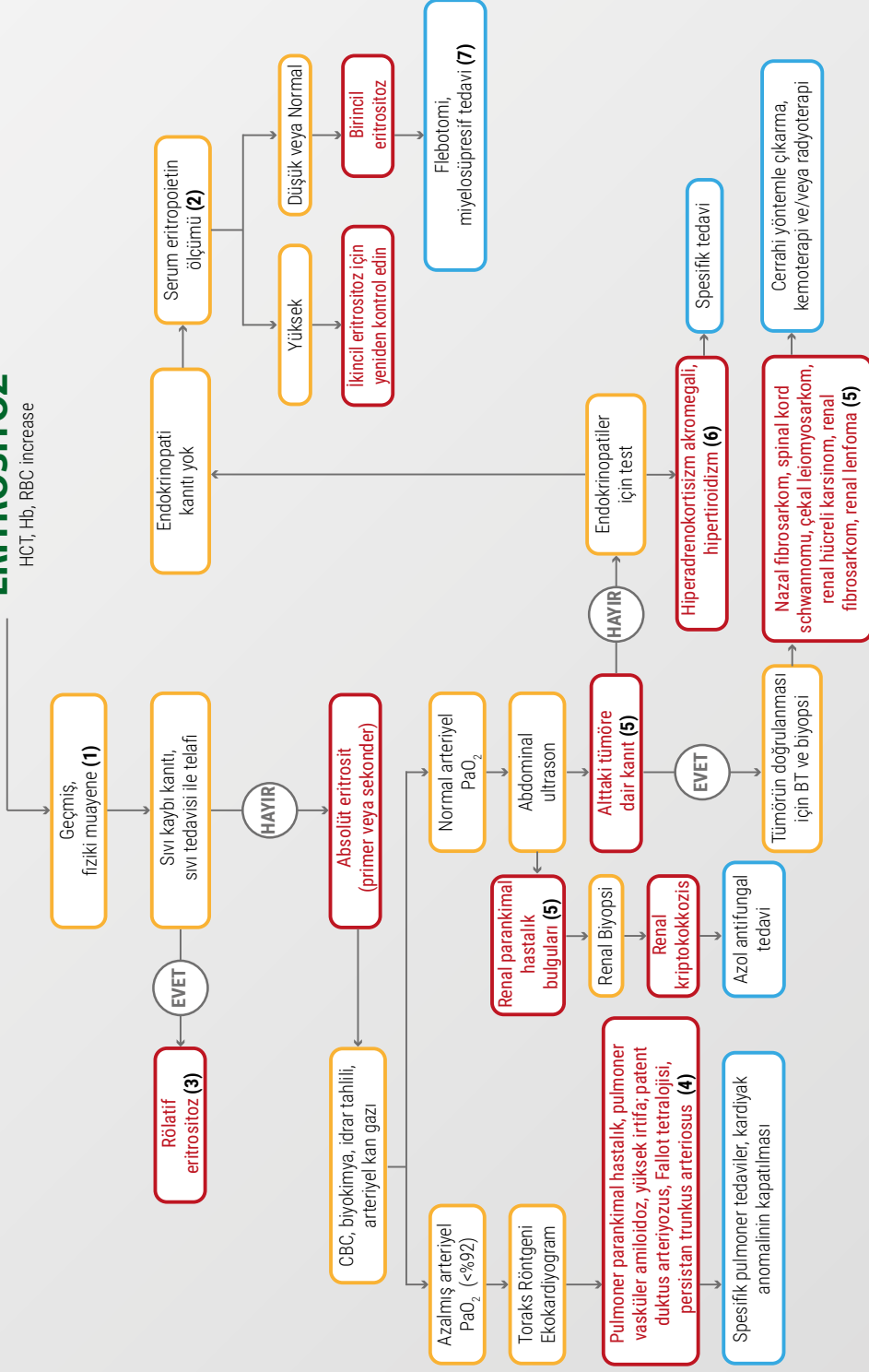
DIYARE: AKUT

<14 days

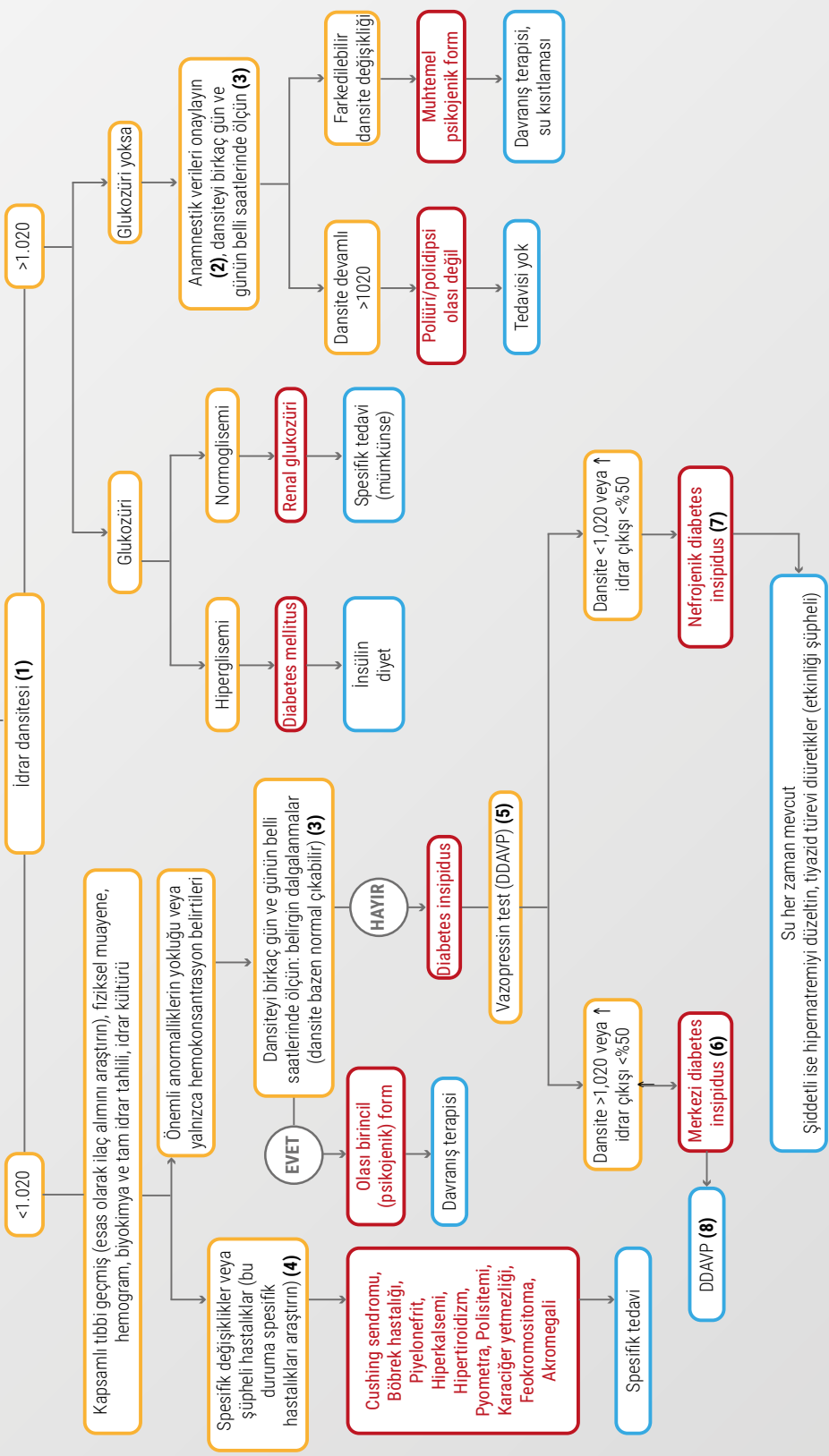
ERİTROSİTOZ

HCT, Hb, RBC increase

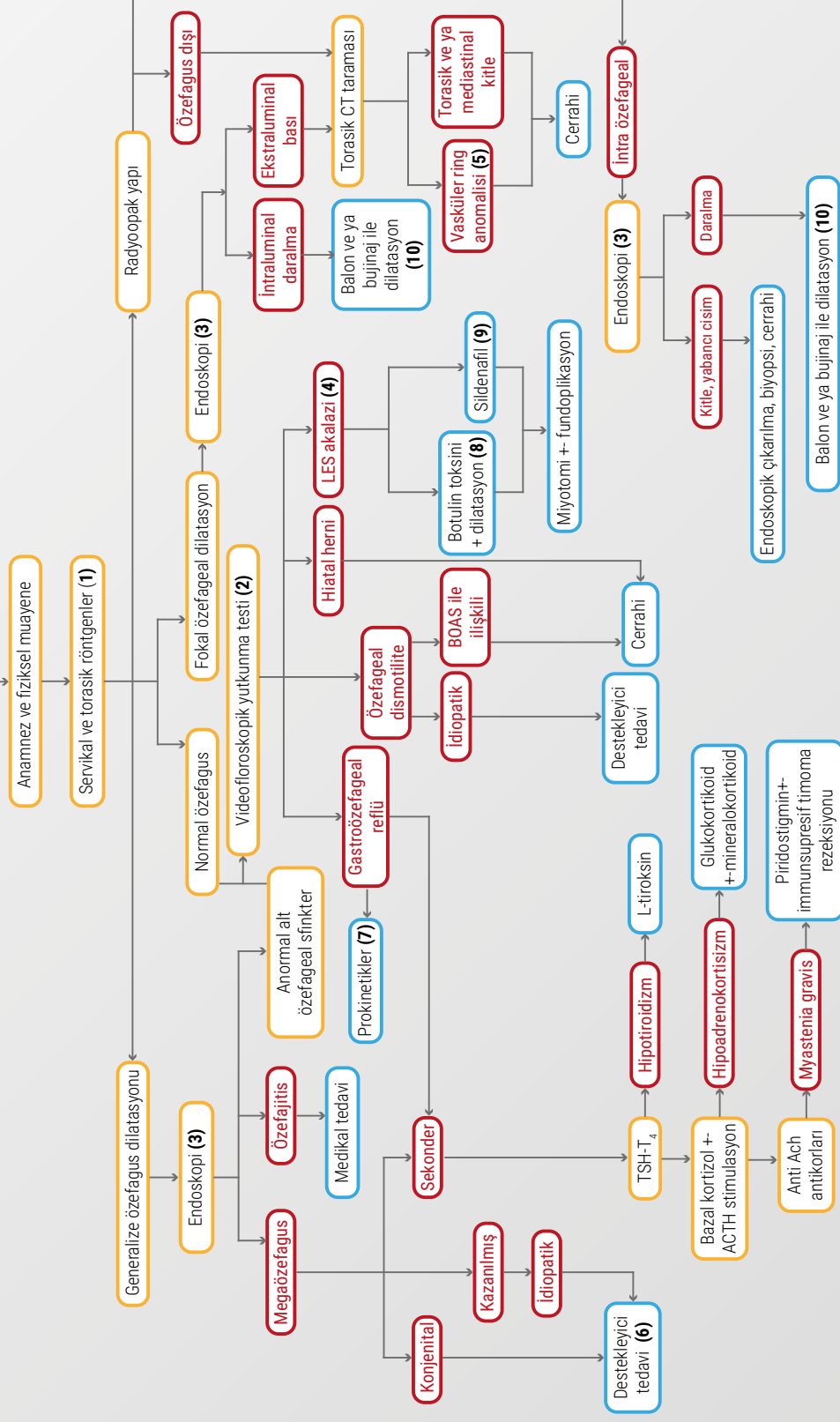

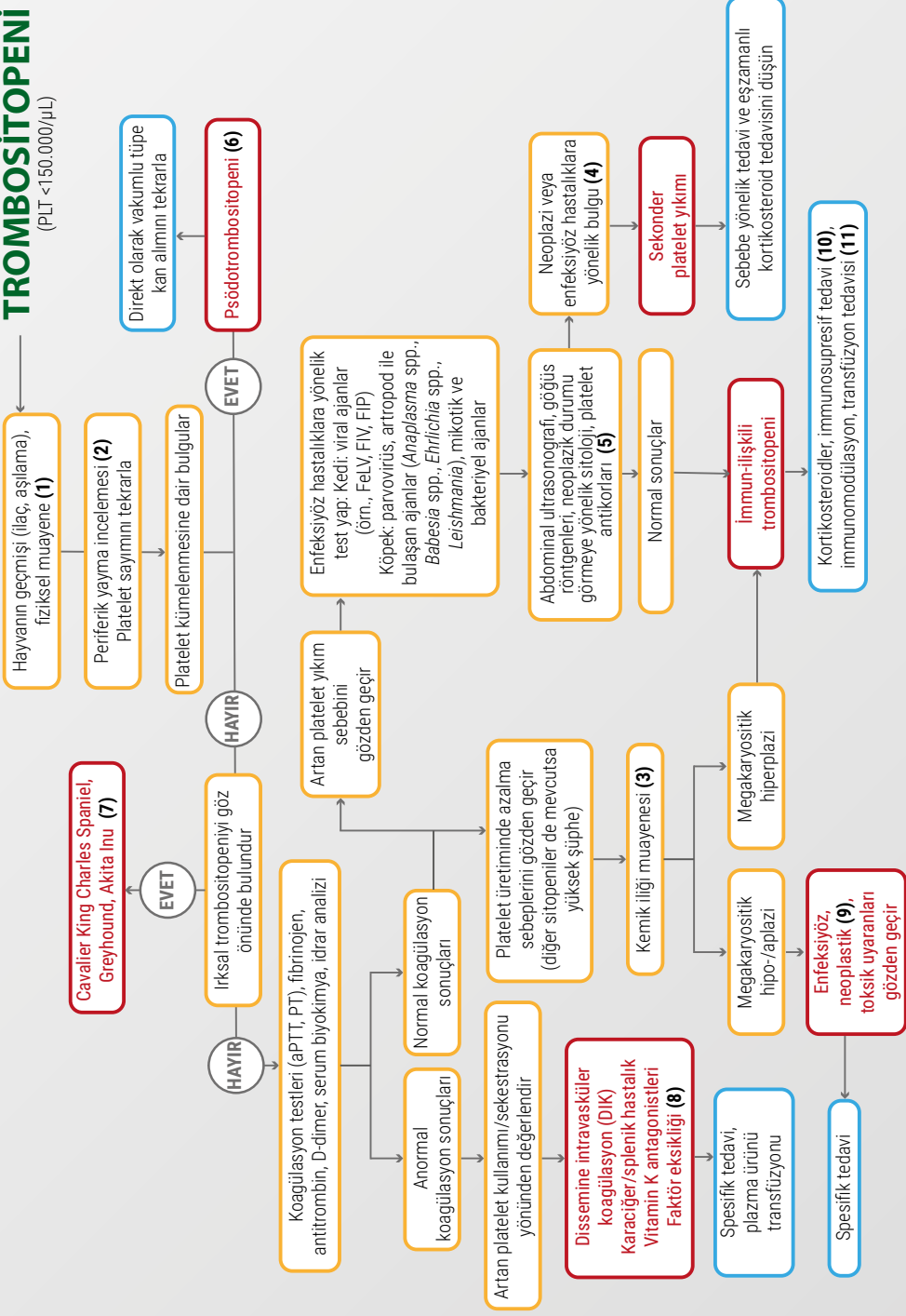
POLİÜRİ VE POLİDİPSİ

REGURGITASYON

TROMBOSITOPENI
(PLT <150.000/ μ L)

[illegible]

Kedi ve Köpeklerin İç Hastalıklarında TANI VE TEDAVİ ALGORİTMALARI

Problem odaklı yaklaşım, İç Hastalıkları Koleji tarafından tıbbi soruları ve sorunları ele almak ve çözmek için önerilen yöntemdir. Bu nedenle, yenilikçi bir bakış açısı kullanarak köpek ve kedi klinik anormalliklerini, klinik ve laboratuvarı temel alarak algoritmalara dayalı bir kitap oluşturma fikri ortaya çıktı. Seksen beş bölümün her biri, temel patofizyolojik ve sınıflandırma bilgilerini içeren kısa bir girişle başlamaktadır. Her bir algoritma aracılığıyla, klinisyen hekime adım adım teşhis basamaklarını sıralı bir şekilde gerçekleştirme, teşhise ulaşma ve tedaviyi düzenleme konusunda rehberlik edilir.

Kedi ve Köpeklerin İç Hastalıklarında *TANI ve TEDAVİ ALGORİTMALARI* iki yararlı ve yenilikçi özellik içermektedir: algoritma içinde ek bilgi için renk kodları ve bağlantılar. Sarı renk; tanı yolunu, kırmızı; tanıyı ve mavi tedaviyi gösterir; bu, en uygun tedaviye ulaşmak için veteriner hekimin teşhis labirentinde yönlendirilmesine imkan sağlar. Kırmızı kutuların içinde, her sorun için ayırıcı tanı listesi hızlı bir şekilde tanımlanabilir. Sarı kutuları takip ederek, hekim bu teşhislere nasıl ulaşılacağını ve teşhis protokolünü nasıl optimize edeceğini anlayabilir. Ayrıca, referanslarla algoritmalara bağlanan kapsamlı notlar, belirli bir teşhis araştırması, belirli bir hastalık veya önerilen tedavi hakkında daha fazla ayrıntı vermektedir.

GENEL DAĞITIM

GÜNEŞ TIP KİTABEVLERİ

ANKARA

M. Rauf İnan Sokak No: 3
06410 Sıhhiye / Ankara
Tel: (0312) 431 14 85 • 435 11 91-92
Faks: (0312) 435 84 23

İSTANBUL

Gazeteciler Sitesi Sağlam Fikir Sokak
No: 7 / 2 Esentepe / İstanbul
Tel: (0212) 356 87 43

KADIKÖY

Rasimpaşa Mah. İskele Sokak
No: 4 / A Kadıköy / İstanbul
Tel&Faks: (0216) 546 03 47

Türkiye'nin her yerinden...
0505 734 13 13

ISBN 978-975-277-939-6

9 789752 779396